

LANDEN VAN EUROPA

Letland

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Letland is een republiek in Noordoost-Europa, een van de Baltische landen aan de Oostzee. Het land wordt verder begrensd door Estland in het noorden, Litouwen en Wit-Rusland in het zuiden en Rusland in het oosten. Lengte landgrenzen: 1078 km (267 km met Estland, 217 km met Rusland, 141 km met Wit-Rusland en 453 km met Litouwen). Kustlijn: 531 km.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Letland is ruim 64,5 duizend vierkante kilometer (1,6 x Nederland).

4 Bevolking

Naast de Letse meerderheid van de bevolking (59 %) is er een aanzienlijke Russische minderheid (29%) en kleine groepen, zoals Wit-Russen, Oekraïners, Polen en Litouwers. Het aandeel van de niet-Letten is terug te voeren op een actieve politiek van russificatie tijdens de Sovjet-bezetting. Totaal aantal inwoners: ruim 2,2 miljoen. Na de onafhankelijkheid kregen alleen die inwoners van Letland die in 1940 al in Letland woonden en hun directe afstammelingen de Letse nationaliteit. De mensen die tijdens de Sovjet-bezetting in Letland kwamen wonen (in het kader van de russificatie) en hun nakomelingen konden alleen via naturalisatie na een inburgeringsexamen in de Letse taal het staatsburgerschap verkrijgen. Minder dan een kwart van de Russischtalige bevolking heeft het staatsburgerschap gekregen, de anderen hebben slechts een permanente verblijfsvergunning en kunnen niet deelnemen aan de verkiezingen.

De bevolkingsdichtheid is 34,5 per vierkante kilometer.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Letland is Riga (732.000 inwoners). Na Riga volgen in afnemende grootte: Daugavpils (109.000), Liepāja (86.000), Jelgava (66.000), Jūrmala (56.000), Ventspils (44.000), Rēzekne (40.000), Valmiera (27.514), Jēkabpils (26.120).

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

De recente geschiedenis van Letland is er een van bezettingen. Het land - in 1918 onafhankelijk geworden - werd in 1939 door de Sovjet-Unie bezet. Gedurende de oorlogsjaren werd de Sovjetbezetting ingeruild voor een Duitse bezetting (1941-1944), waarna het land opnieuw werd ingelijfd bij de Sovjet-Unie. Ten tijde van de perestrojka en glasnost in de Sovjet-Unie groeide ook bij de Letten het verzet tegen de Russische overheersing.

Het Letse parlement kondigde in 1990 de voorlopige onafhankelijkheid van Letland af, en verklaarde vervolgens in augustus 1991 Letland geheel onafhankelijk. Onmiddellijk na de onafhankelijkheidsverklaring knoopten diverse (met name ook West-Europese) landen diplomatieke betrekkingen aan en de Sovjet-Unie kon feitelijk niet anders dan schoorvoetend volgen. De Russische president Jeltsin erkende op 24 augustus de onafhankelijkheid van Letland. Sinds deze dag werkt Letland aan de opbouw van het land. Onmiddellijk na het uitroepen van de onafhankelijkheid knoopte Letland diplomatieke betrekkingen aan met de EU. Op 1 mei 2004 is ook Letland daadwerkelijk toegetreden tot de Europese Unie.

7 Staatsvorm

Letland kent een parlementaire democratie met als staatshoofd een minister-president. De Letse regering wordt gevormd door een coalitie. De president wordt elke vier jaar gekozen door het parlement. Het parlement in Letland (Saeima) bestaat uit één kamer met 100 leden. De 100 te verdelen zetels van het parlement worden elke vier jaar verkozen via directe verkiezingen op de eerste zaterdag van oktober, waarna het parlement de president kiest. Deze kiest vervolgens de premier. De uitvoerende macht berust bij de premier en de raad van ministers. De Saeima wordt gekozen voor een termijn van vier jaar. Er is een kiesdrempel van 5%.

Het volkslied is Dievs, svētī Latviju (O God, zegen Letland).

Nationale feestdag: 18 november.

8 Regio's en departementen

De bestuurlijke indeling van Letland is per 1 juli 2009 gewijzigd. Volgens de herindelingswet werden de districten (rajoni) opgedeeld. De steden (pilsētas) en landelijke gemeenten (pagasti) werden samengevoegd tot 109 gemeenten (novadi). Daarnaast ontstonden er 9 zogenaamde 'steden van de republiek' (Republikas pilsētas) met eigen bestuur.

9 Infrastructuur

Het wegennet in Letland is een kleine 60.000 km lang, waarvan slechts 20.000 km. verhard is. Het spoorwegennet is ten dele onderdeel van de spoorwegroute die loopt van St. Petersburg naar Warschau. Het heeft een lengte van 2.347 km, waarvan slechts een klein gedeelte geëlektrificeerd is. Letland heeft naast zeven kleinere havens, drie grote havens tot zijn beschikking, te weten: Ventspils (voor olie en chemicaliën), Riga (steenkol, containers, metalen) en Liepaja (hout). Letlands luchthaven ligt bij Riga: Riga International Airport.

10 Klimaat

Letland heeft een gematigd zeeklimaat met koele winters en milde zomers. Neerslag valt er gedurende het hele jaar met iets meer neerslag in het najaar; het voorjaar is weer iets droger dan gemiddeld. Onder invloed van het zeewater is het langs de kust 's winters vaak enkele graden warmer dan in het binnenland.

11 Rivieren en meren

Grootste rivieren in Letland zijn de Westelijke Dvina (ook bekend onder de Letse naam Daugava) en Gauja. Verder zijn er duizenden kleine meren te vinden. Het grootste meer heet Lubāns ezers (82.1 km²).

12 Gebergten

Letland is een vrij vlak land zonder hoge gebergten. Het land is te verdelen in vijf historische landschappen: Koerland (Kurzeme), Midden-Lijfland (Vidzeme), Semgallen (Zemgale), Letgallen (Latgale), Selonië (Sēlija). Hoogste punt: Gaiziņkalns bij Madona, 312 m.

13 Nationale en regionale parken

Letland heeft vier nationale parken: Gauja, Kemeri, Rāzna en Slītere.

14 Industrie en economie

De Letse economie heeft een grote ommekeer gekend, die inmiddels zijn eerste vruchten afwerpt. De staatsgeleide economie, gestuurd vanuit Moskou, is vervangen door een zelfstandige, vrije en op de (wereld)markt gerichte staatshuishouding. De inflatie is inmiddels enigszins onder controle. De verdeling van de werkenden onder de bevolking is zeer evenwichtig: 43% van de bevolking werkt in de

dienstverlening, 16% in de landbouw en 41% in de industrie. Ondanks deze positieve ontwikkelingen, moet niet uit het oog worden verloren dat Letland nog relatief arm is.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de industrie in plaats van de landbouw de belangrijkste sector van de Letse economie. Letland is het meest geïndustrialiseerde land van de Baltische staten. De industrie, geconcentreerd rond de steden Riga, Liepaja en Daugavpils, produceert vooral elektrotechnische machines en apparatuur, levensmiddelen en automobielen. Uitgevoerd worden met name hout en houtproducten, textiel, landbouwproducten en elektronica.

Voor de kust vindt visvangst plaats.

Aan bodemschatten bezit Letland slechts turf, bouw materiaal (kalksteen, zand, leem, gips, grind), hout en nog wat barnsteen.

15 Wijnbouw

Letland is het meest noordelijk gelegen land ter wereld dat wijn produceert. In de regio Sabile liggen veel wijngaarden.

16 Landbouw

Op dit moment heeft Letland ongeveer 2,5 miljoen ha landbouwgrond, waarvan tweederde voor akkerbouw en de rest voor weilanden. Er worden vooral graan en voedergewassen verbouwd.

17 Bosbouw

Een belangrijke economische factor in Letland is de bosbouw: 42% van het land bestaat uit wouden en jaarlijks wordt meer dan 8 miljoen m³ hout omgezet.

18 Godsdienst

Het westen van het land deelt zijn overwegend lutherse geloof met Estland, terwijl in het oosten vooral katholieken wonen. Ook de Russisch-Orthodoxe kerk heeft in Letland aanhangers.

19 Onderwijs

Basisonderwijs in Letland is verplicht. Kinderen naar school vanaf het jaar waarin ze zeven worden. Basisonderwijs duurt negen jaar. Na voltooiing van het basisonderwijs ontvangen de leerlingen een certificaat.

20 Cultuur

Letland staat niet bekend om zijn artistieke grootheden. Het culturele hart van Letland ligt overduidelijk in Riga. Cultuurliefhebbers kunnen een groot aantal kerken en (kleine) musea bezoeken. Het bezettingsmuseum over de overheersing van de Sovjets en de nazi's is het meest indrukwekkend. De Letse cultuur is vrij muzikaal; veel Letten zingen in een koor. De literatuur kwam er pas eind vorige eeuw op gang.

21 Eten en drinken

Het Letse eten, veelal met varkensvlees en niet bepaald overladen met groenten, lijkt enigszins op de Duitse keuken. Letten drinken bier en/of wodka. Gerookte vis is een van de meeste populaire gerechten in Letland. Paling en haring staan vaak op het menu. Net zoals melkproducten, eieren, aardappelen en granen. Lam is een delicatessen. Vaak eten de Letten twee keer per dag warm.

22 Taal

Letland is geografisch en ook qua oppervlakte en inwonertal het middelste van de Baltische landen, en het verenigt elementen van beide buurlanden in zich: het deelt zijn Baltische taal, het Lets, met Litouwen, waar het verwante Litouws wordt gesproken.

23 Geldeenheid

De Letse munteenheid is de lat.

24 Media

Er zijn circa 140 nieuwsbladen in Letland. Hiervan zijn 24 er dagblad en 117 overwegend weekbladen met een kleine oplage. Van de 24 dagbladen zijn er 14 landelijk en 10 regionaal. Veel kranten worden in de kiosk gekocht. Van de tijdschriften zijn de damesbladen het meest populair; de gespecialiseerde tijdschriftensector is in Letland nog nauwelijks ontwikkeld.

Historisch gezien behoren radio en televisie in Letland tot de publieke omroep. Zowel de publieke als de commerciële sector wordt gereguleerd door wetgeving. De nationale Radio en Televisie Raad verleent zendvergunningen en is tevens toezichthouder op het bestel. Er zijn 24 geregistreerde radiostations (3 landelijk, 21 lokaal) en 27 televisiezenders (2 landelijk, 25 lokaal).

25 Belangrijkste monumenten en topics

- Riga (historisch centrum)